

A 2008/2009. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
első fordulójának feladatlapja

FILOZÓFIÁBÓL

Munkaidő: 120 perc
Elérhető pontszám: 50 pont

ÚTMUTATÓ

A munka megkezdése előtt nyomtatott nagybetűvel ki kell tölteni a versenyző adatait tartalmazó részt és minden különálló lapon a versenyző nevét, osztályát!

A feladatok megoldásához íróeszközön kívül **más segédeszköz nem** használható! Esetleges javításaihoz (kifestő, korrektor helyett) áthúzást alkalmazzon!

A feladatlapokat a szaktanár (szaktanári munkaközösség) értékeli a központi javítási útmutató alapján. Továbbküldhetők a **legalább 25 pontra** értékelt dolgozatok.

.....
A VERSENYZŐ ADATAI

A versenyző neve: oszt.:

Az iskola neve:

Az iskola címe: írsz. város

..... utcahsz.

Megye:

A felkészítő tanár(ok) neve:

Középiskolai tanulmányait a 13. évfolyamon fejezi be: igen nem*

*A megfelelő szó aláhúzendő

1. Számozza meg - a legkorábbival kezdve - az alábbi filozófiai irányzatokat, iskolákat!

egzisztencializmus

racionalizmus

szofista filozófia

sztoikus iskola

skolasztikus filozófia

5 pont	
--------	--

2. Írja a fenti számokat a képviselők neve alá!

Descartes	Protagórász	Sartre	Szent Tamás	Epiktétosz

5 pont	
--------	--

3. Melyik gondolkodóra ismer az alábbi állítások alapján? A számokat írja be a táblázat megfelelő oszlopába!

1. Nagy Sándor nevelője volt.
2. Feltételezett egy tökéletes és örök szellemi világot, az ideák világát.
3. Beszélgetve tanított, filozófiáját nem foglalta írásba.
4. Az athéni Akadémia megalapítója.
5. A létezők keletkezését 4 okra vezette vissza.
6. Fontos műve: Az állam.
7. Úgy vélte, hogy elválaszthatatlan a dolog a lényegétől.
8. Kategóriákba sorolta a létezőket.
9. Beszélgetéseit az ún. bábáskodó módszer segítségével folytatta.
10. Ismert műve a Nikomakhoszi etika.

Szókratész	Platón	Arisztotelész

10 pont	
---------	--

4. Írja a szerzők nevét a műcímek mellé!

Cím	Szerző
Logikai-filozófiai értekezés	
Summa Theologiae	
Értekezés a módszerről	
A tiszta ész kritikája	
Így szólott Zarathustra	
Metafizika	
Vallomások	

7 pont	
--------	--

5. Válaszoljon az idézet elolvasása és értelmezése után a szöveghez kapcsolódó kérdésekre!

„Állandóan azzal foglalkoztak, hogy megcáfolják a többi filozófiai szekta valamennyi dogmáját anélkül, hogy ők maguk dogmatikus módon bármit is kijelentettek volna. Tevékenységük arra korlátozódott, hogy előadják és bemutassák a többiek tanítását, ám ők maguk semmit sem jelentettek ki határozottan. A „minden állítással szemben áll egy ellentétes állítás” kijelentés is az ítélet felfüggesztését szolgálja: amikor ugyanis a tények nem hangzanak egybe, ám a rájuk vonatkozó, egymással ellentétes állítások egyformán erősek, akkor ebből az igazság nem ismerete következik.” (Diogenész Laertiosz)

- a) Írja be a táblázatba, melyik korszak, melyik irányzatról ír a fenti idézet szerzője?
(1-1 pont)

<i>Korszak</i>	<i>Irányzat</i>

b) Húzza alá a megadott válaszok közül, mit jelent a szövegben szereplő *dogma* szó?

(1 pont)

állítás, tantétel igazolható állítás logikai módszer észérv

3 pont	
--------	--

6. Mely filozófusoktól származnak az alábbi idézetek?

a) „Azt következtetem, és szilárd igazságnak tartom, hogy ez a tétel: „én vagyok, én létezem”, szükségképpen igaz, valahányszor kifejtem, vagy elmémben megfogom.”

b) „A mindent látó isten, aki látta az embert is: ennek az istennek meg kellett halnia! Nem visel el az ember ilyen szemtanút.”

c) „Csak az eszes lény képes arra, hogy a törvények képze, vagyis elvek alapján cselekedjék: csak neki van akarata. Mivel a cselekedeteknek törvényekből való levezetéséhez észre van szükség, ezért az akarat nem egyéb, mint gyakorlati ész.”

d) „Az elme, ahogy mi mondjuk, fehér lap, amelyre semmi sincs írva, ideák nélkül való. Hogyan telik meg? Erre egy szóval felelek: tapasztalásból, ezen alapul minden tudásunk, és végeredményben ebből is származik.”

Az idézet betűjele	A szerző neve
a)	
b)	
c)	
d)	

4 pont	
--------	--

7. Adja meg az alábbi leírásoknak megfelelő fogalmakat! (részfeladatonként 1-1 pont)

a) tapasztalat előtti, tapasztalattól független

.....

b) szó, tan, értelem; a görög filozófiában egyaránt jelent értelmes beszédet és általános, rendező, alkotó kozmikus elvet

.....

c) ismereteink végső forrásaként a tapasztalatot megjelölő filozófiai álláspont, irányzat

.....

d) a filozófia egyik ága, a fizikai világon túli létezők tudománya

.....

e) önmagában fennálló, másra nem szoruló létező

.....

f) rendezett világmindenség (görög eredetű kifejezéssel)

.....

6 pont	
--------	--

8. Válaszoljon – a megadott idézet alapján - Menón kérdésére érvekkel, bemutatva Platón filozófiájának a kérdéssel összefüggő tanításait!

Az írás terjedelme ne haladja meg az egy oldalt!

„MENÓN Igen, Szókratész. De miképpen gondolod azt, hogy nem tanulunk, hanem amit tanulásnak nevezünk, az *viszsaemlékezés*? Meg tudsz-e rá tanítani, hogy ez így van?” (Platón: *Menón*)

10 pont	
---------	--

